

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 604.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245216216448/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Sættende Aarhundrede

hed og Lykke paa Valpladsen vandt hele Frankrigs Beundring, var det dog egenlig kun med »Guld og grønne Skove« han overvandt Paris og sine mange Fiender, kun med Utaknemmelighed han lønede sine gamle Venner, og kun med Udsuelse han arbejdede paa hvad hans ubarmhertige Rentemester kaldte Rigets Velstand.

Kun forgjæves havde nemlig Henrik søgt at udhungre Paris (1590), thi skøndt man tilsidst bogstavelig aad Græs som Kvæget og bagde Brød af Dødningebæen, holdt Paris dog Pinen ud, til Hertugen af Parma undsatte den, og da Pøbelen saa, for at give sin Glæde Luft, hængte Parlaments-Præsidenten og et Par andre fornemme Jurister, som gamle Lurendreiere, man ei kunde liide paa, da tog Hertug Carl [af Guise, ved at hænge de skrappeste Rødemestere, Brodden fra dem, og satte »skikkelige Folk« i Spidsen, som kunde finde sig i Billighed, og de solgte reentud Paris (1594) til Kong Henrik^{*)}. For Løiers Skyld kan det ogsaa bemærkes, at Grev Brissac, som ved denne Leilighed skummede Fløden, og fik, iblandt Andet, to Tønder Guld og en Marskal-Stav, var netop ham, der havde lært Pøbelen at giøre Barricader^{**}). Carl af Guise, mest bekiendt under Navnet »Hertugen af Mayenne,« som selv havde gjort sig et svagt Haab om Kronen, krympede sig vel enstund ved at give tabt, men da Paris gik fløiten, og han mærkede, at Spanierne var daarlige Trøstere, tog han dog ogsaa (1596) paa en skikkelig Maade det Visse for det Uvisse^{***}). Den Sædrægtigste til at give Kiøb var Prinds Philip Emanuel af Lothringen, sædvanlig kaldt »Hertugen af Mercœur,« som, med Spaniens Hjælp, stræbde at giøre sig uafhængig i Bretagne, og han var uden tvivl den gæveste Mand af dem Alle; thi da han omsider (1598) maatte gaae paa Forlig og gifte sin eneste Datter med Kong Henriks Frillesøn, vendte han Frankrig Ryggen, som et reent Babel, og trøstede sig med at gaae til Ungarn og slaas med Tyrken†).

Saaledes samlede da Henrik af Bourbon Riget, og at han alt tidlig (1593) havde paany afsvoret det Calvinske Kiættleri, følger af sig selv, men at han var saa prutien som muelig paa Religjons-Frihed til Hugonotterne, det maas vi lægge Mærke til, fordi man sædvaanlig, ved at høre om det

*) Davila S. 670—71. Sismondi XXI. 66. 81. 126—39.

***) Sammet S. 496—97. 969—72. Sammet. 253—57.

****) Sismondi XXI. 399—410.

†) Davila S. 1065.